

M. M. GOLDSMITH: *Hobbes's Science of Politics*. New York and London, Columbia University Press, 1966. xv + 274 s. 56 sh.

Hobbes-litteraturen er særdeles omfangsrig; både historikere, videnskabsteoretikere og statsretskyndige har følt sig tiltrukket af Hobbes' filosofiske og politisk-teoretiske systematik, som i sig selv afgiver en fremragende disposition til en klar gennemgang af hans tænkning.

Goldsmith analyserer Hobbes' »political science« ved at begynde med Hobbes' filosofiske grundsynspunkter og metodik, fortsætte gennem hans naturfilosofi og psykologi for at slutte med hans politiske konstruktion, den absolutte stat. Der er ikke meget i analysen, som ikke er sagt før, og det virker lidt dristigt, når Goldsmith i indledningen hævder, at Hobbes' forsøg på at skabe et system, der omfatter både naturvidenskab og politisk videnskab, »had been neither understood nor taken seriously by most commentators« (side vii). Selv de mest kortfattede oversigtsfremstillinger af de politiske ideers historie går ud fra og fremstiller Hobbes' politiske teorier i netop denne systematiske sammenhæng. (Jvf. f.eks. Sabine: *A History of Political Theory*, 3. udg. 1965, s. 455-476).

Goldsmith's væsentligste indsats er en grundig analyse af Hobbes' analytisk-syntetiske metode og dennes anvendelse på samfundsfænomenerne, og undersøgelsen demonstrerer tydeligt, hvilke fejl Hobbes nødvendigvis måtte gøre på grund af tidens manglende kendskab til den moderne videnskabs eksperimentelle falsifikationsmetode.

Selv om Goldsmith's bog ikke er nyskabende inden for Hobbes-kritikken, er den velgennemarbejdet og i og for sig en af de bedste »håndbøger« i Hobbes, som er kommet i de senere år.

BENITO SCOCOZZA

Carl X Gustaf och Danmark. Källkritik och krigshistoria. Red. ARNE STADE. Carl X Gustaf-Studier 1. Militärhistoriska Avdelningen vid Kungl. Militärhögskolan. Stockholm, Militärhistoriska Förlaget, 1965. 447 s. 42,50/49,50 sv. kr.

Gennem mange år har den krigshistoriske afdeling ved den svenske generalstab udgivet en række store militærhistoriske værker, f.eks. Sveriges krig 1808-1809 (1921), Karl XII på slagfältet (1918-19) og Sveriges krig 1611-1632 (1939). På grund af manglende bevillinger kunne man efter 1945 ikke behandle trediveårskrigen på samme måde, men måtte nøjes med en række monografier dækkende forskellige aspekter.

Den næste naturlige opgave for afdelingen måtte være at undersøge Carl X Gustafs krigshistorie. I løbet af 1950-erne blev der opbygget et stort arbejdsarkiv, fremkommet ved mikrofilm-optagelser fra de vigtigste europæiske arkiver. Men i 1962 blev afdelingen flyttet fra generalstaben til Kungl. Militärhögskolan, hvor dens hovedopgave blev at behandle den nyeste tids krigshistorie. For nu at udnytte det indsamlede materiale og de foretagne forstudier, besluttede man at udgive disse og udskyde det store samlewerk på ubestemt tid. Den militærhistoriske afdeling har derfor publiceret en ny serie kaldet Carl X Gustaf-Studier; der er foreløbig kommet tre bind, hvoraf det første her skal omtales.